

СОЦІАЛЬНИЙ ПОРТРЕТ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА: РЕЗУЛЬТАТИ МІЖНАРОДНОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОЕКТУ «ЄВРОСТУДЕНТ»

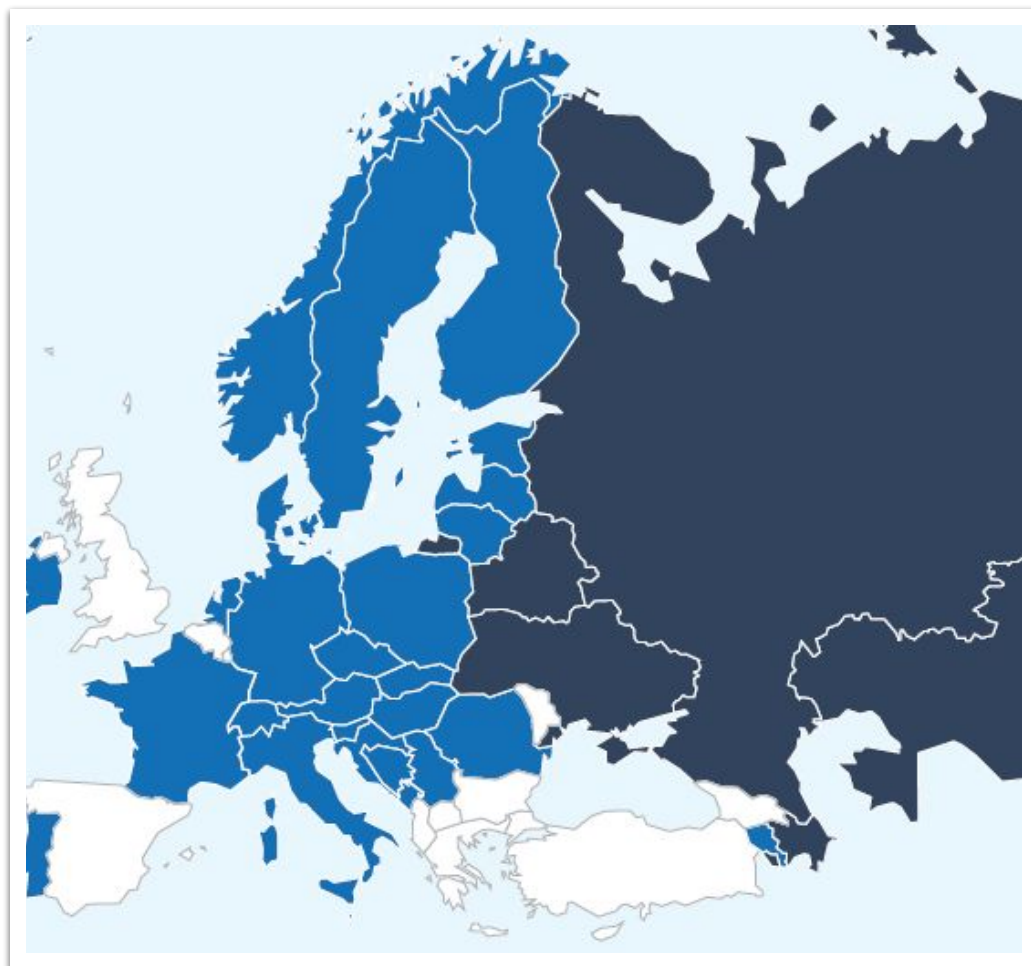
eurostudent.eu
★★★★★

Бакіров Віль Савбанович
Доктор соціологічних наук, професор,
Академік НАН України,
Ректор ХНУ імені В.Н.Каразіна
Лідер української команди проекту

«ЄВРОСТУДЕНТ» є мережею дослідників, представників національних міністерств та інших зацікавлених сторін, які об'єднали свої зусилля для вивчення соціальних і економічних умов життя студентів у системі вищої освіти в Європі. Проект «ЄВРОСТУДЕНТ» бере свій початок у 1990 році. У 2012 році п'ятий раунд проекту почався зі збільшеною кількістю (30) країн-учасниць. У географічному сенсі проект просягається від Фінляндії на півночі до Італії на півдні, від Португалії на заході до Вірменії на сході. Це означає, що «ЄВРОСТУДЕНТ» охоплює більшу частину великої Європи.

eurostudent.eu
☆☆☆☆

Робота мережі «ЄВРОСТУДЕНТ» заснована на переконанні, що міждержавні порівняння здатні полегшити вивчення сильних і слабких сторін або просто особливості національних систем вищої освіти і тим самим допомогти країнам побачити свою власну систему вищої освіти у новому світлі.

Остання (5-та) хвиля проекту «ЄВРОСТУДЕНТ» тривала приблизно три роки та відображає зміни у системі вищої освіти у період 2012-2015 рр. Це період, протягом якого система Європейської вищої освіти піддалася в переважній кількості країн адаптації до складних економічних умов. Крім того, фінансові труднощі призвели до зниження державних бюджетів на підтримку студентів.

П'ята хвиля проекту була профінансована за договорами з міністерствами, відповідальними за вищу освіту в країнах Європи. Проект «ЄВРОСТУДЕНТ» об'єднує центральний підхід до координації з принципом спільної відповідальності. Централізована координація проводиться Німецьким Центром Дослідження Питань Вищої Освіти та Науки (DZHW), який розташовано у м. Ганновер, Німеччина.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ «ЄВРОСТУДЕНТ» В УКРАЇНІ

Терміни реалізації: планування та підготовка, переклад опитувальника (жовтень, 2013-лютий, 2014); польові роботи (березень-травень, 2014); обробка даних та звітування (червень-вересень, 2014).

Дизайн вибірчої сукупності: загальний обсяг вибірки N=4000

Географія: усі регіони України, за винятком АР Крим; 42 ВНЗ у цілому.

М.Київ (25%; N=1000); Північно-Східний регіон (13%; N=520); Східний регіон (21%; N=840); Південно-Західний регіон (11%; N=440); Західний регіон (9%; N=360); Центральний регіон (11%; N=440); Південний регіон (10%; N=400).

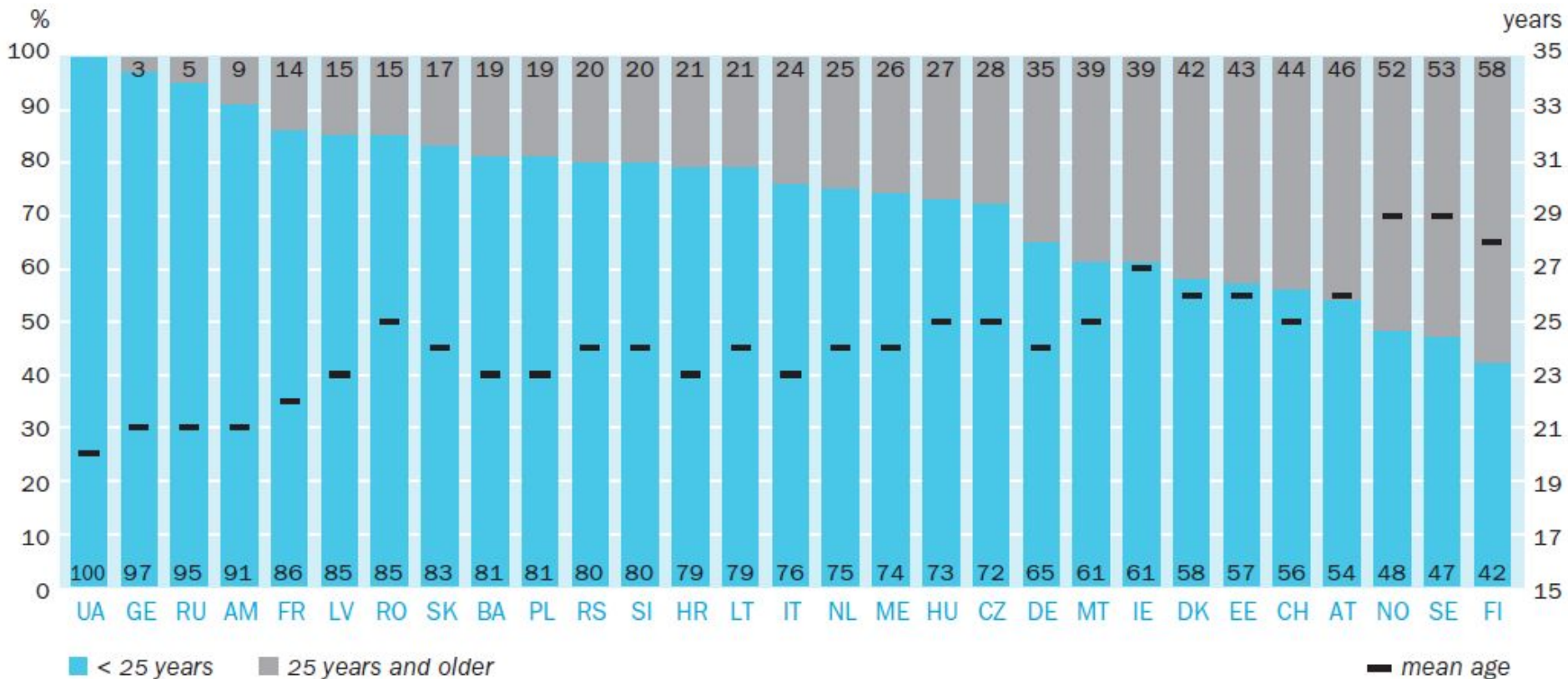
Державні ВНЗ (90%; N=3600), приватні ВНЗ (10% ; N=400)

Педагогіка (6%; N=240); Гуманітарні науки і мистецтво (8%; N=320); Соціальні науки, бізнес та юриспруденція (38%; N=1520); Природні науки (6%; N=240); Інженерні та технічні спеціальності (21%; N=840); Сільське господарство (4%; N=160); Охорона здоров'я (6%; N=240); Сфера послуг (7%; N=280); Інше (3%; N=120)

Координація проекту в Україні: Харківський національний університет імені В. Н.Каразіна

ДЕЯКІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ТА ІНШИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ

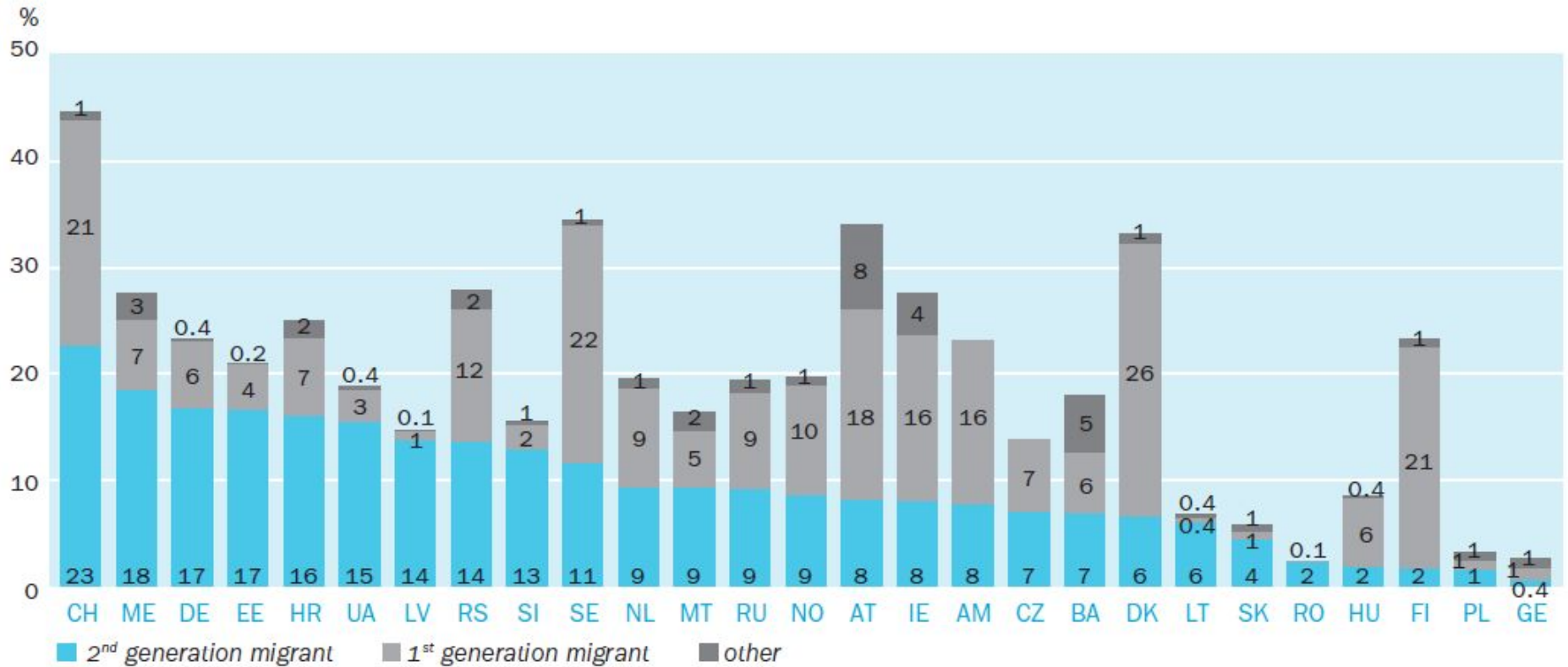
РОЗПОДІЛ ОПИТАНИХ СТУДЕНТІВ ЗА ВІКОМ У РІЗНИХ КРАЇНАХ

Українські студенти є наймолодшими: усі опитані мають вік до 25 років. Середній вік опитаних студентів в Україні становить 20 років (для порівняння: у Фінляндії 28 років, у Швеції та Норвегії 28 років, в Угорщині та Чехії – 25 років).

РОЗПОДІЛ СТУДЕНТІВ ЗА ПОХОДЖЕННЯМ У РІЗНИХ КРАЇНАХ

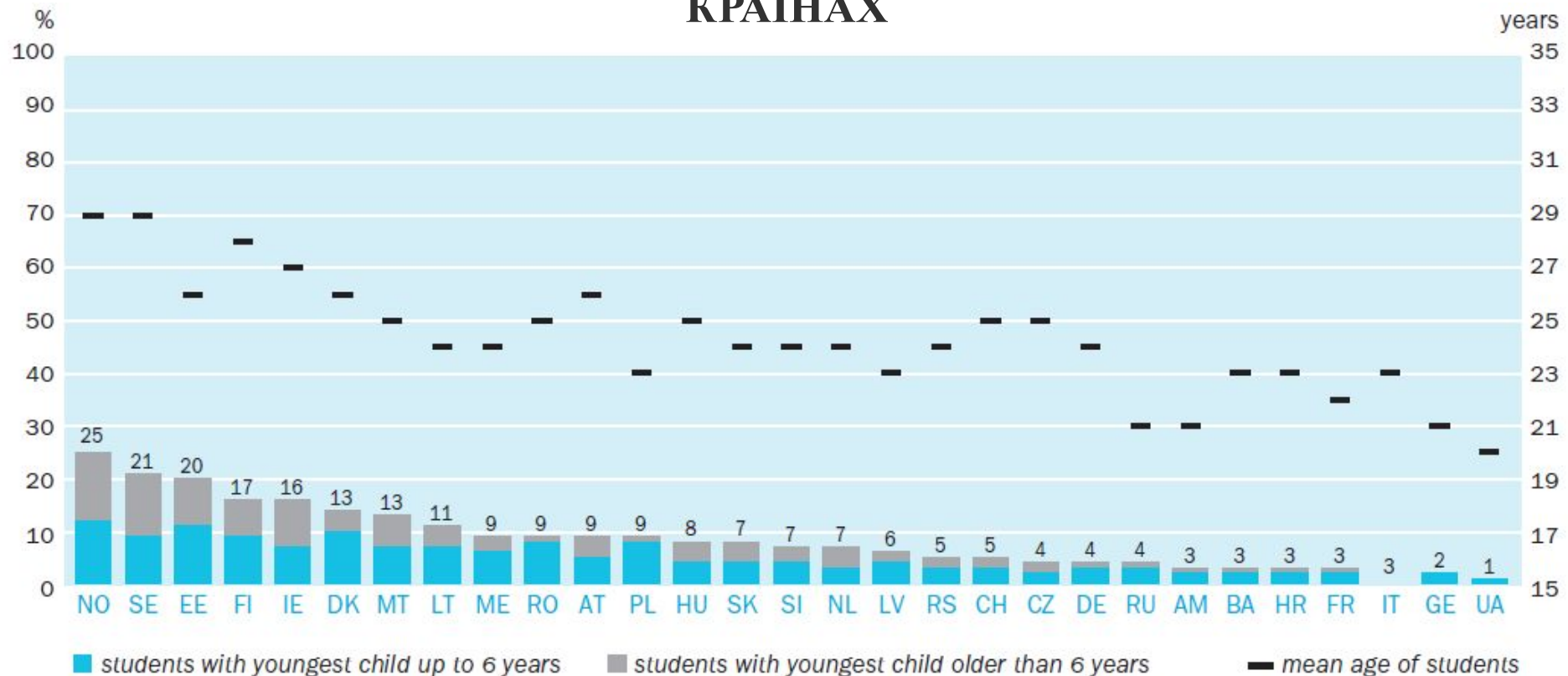
Data source: EUROSTUDENT V, A.15. No data: FR, IT.

EUROSTUDENT question(s): 5.3 In which country were you and your parents (or those who raised you) born?

Deviations from EUROSTUDENT standard target group: DE, GE, IT.

Переважає більшість опитаних студентів в Україні мають також українських пращурів. Частка мігрантів першого та другого покоління серед опитаних українських студентів становить 18% (для порівняння: у Фінляндії 23%, у Швейцарії 44%, у Швеції 33%, у Сербії 28%).

СТУДЕНТИ, ЯКІ МАЮТЬ ДІТЕЙ, СЕРЕД ОПИТАНИХ У РІЗНИХ КРАЇНАХ

На відміну від своїх європейських колег, більшість українських студентів ще не утворили сім'ї та не мають дітей. Частка опитаних, які мають дітей, в Україні становить 1%, в той час як серед студентів в Норвегії, Швеції та Естонії цей показний перевищує 20%.

СТУДЕНТИ У РІЗНИХ КРАЇНАХ, ЯКІ МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ЗІ ЗДОРОВ'ЯМ

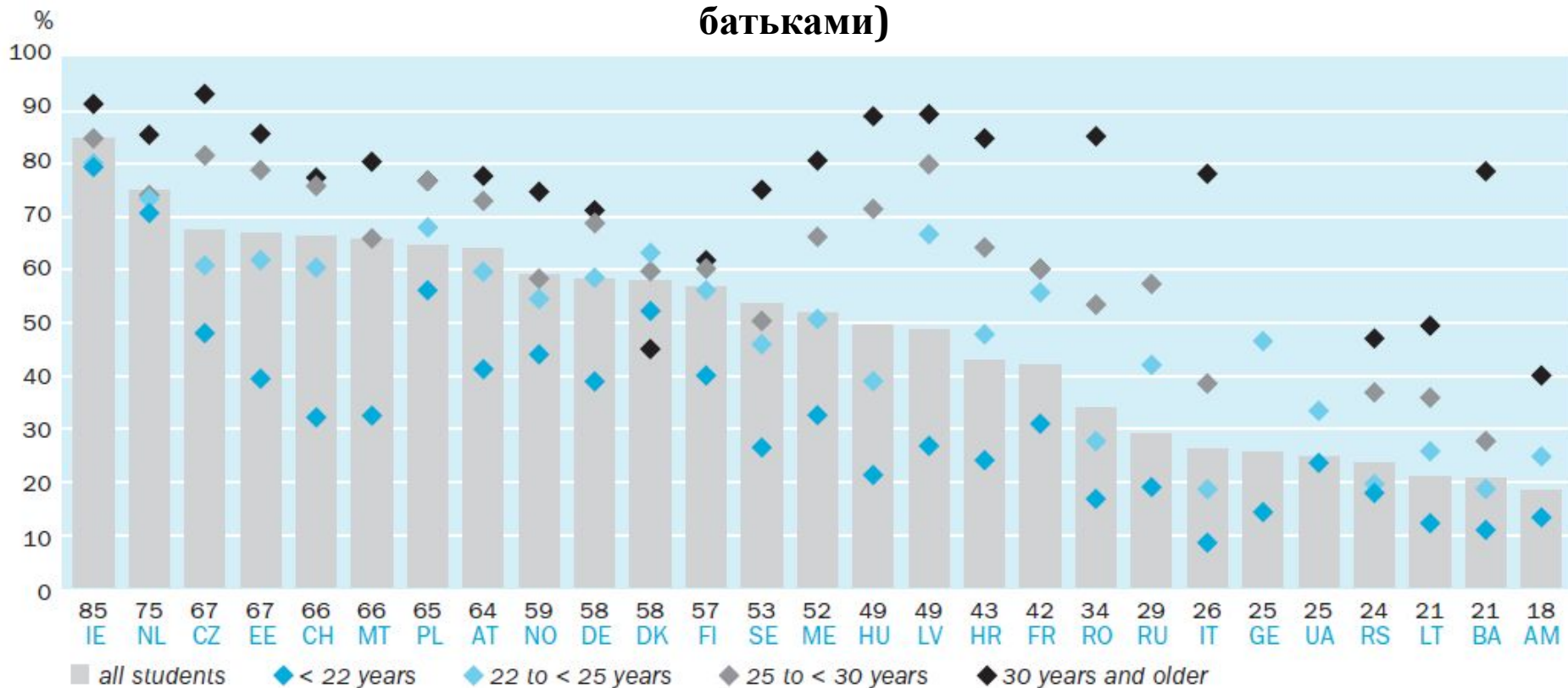

Data source: EUROSTUDENT V, A.10, A.13. **No data:** CH, IT.

EUROSTUDENT question(s): 5.7 Please indicate if you have a disability, long standing health problems or functional limitations. 5.8 Overall, to what extent are your impairments an obstacle to your studies? [only students with impairments in 5.7]

Згідно з результатами опитування, Україна є однією з чотирьох країн (разом із Нідерландами, Литвою та Словачією) де частка студентів, які мають проблеми зі здоров'ям, які, за їхнім власним визнанням, становлять середню або велику перешкоду на шляху до отримання навчання, сягає 25%.

ЧАСТКА СТУДЕНТІВ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ВНЗ, СЕРЕД СТУДЕНТІВ У РІЗНИХ КРАЇНАХ (масив: студенти, які не мешкають разом з батьками)

Data source: EUROSTUDENT V, H.1, H.2. **No data:** SL, SK; at least 22 but younger than 25 years: MT; at least 25 but younger than 30 years: UA; at least 30 years: UA. **Too few cases:** At least 25 but younger than 30 years: AM, GE; at least 30 years: GE, RU.

EUROSTUDENT question(s): 3.9 Do you have a paid job during the current semester?

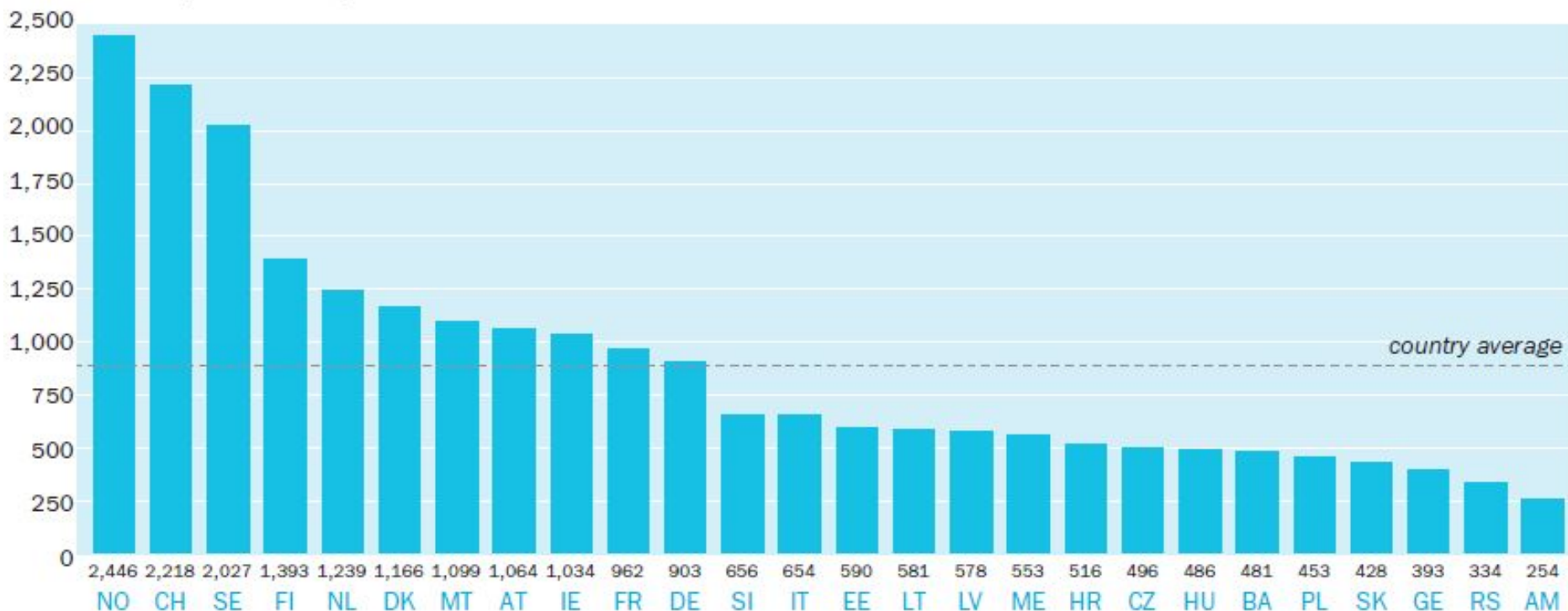
Згідно з результатами опитування, частка студентів, які працюють під час навчання, в Україні є однією з найнижчих (25%). Для порівняння: в Ірландії 85%, у Нідерландах 75%, в Росії 29%, у Вірменії 18%. Цей показник розраховано на базі масиву студентів, які не мешкають разом з батьками під час навчання.

ТРУДОВА АКТИВНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

СЕРЕДНІЙ МІСЯЧНИЙ ДОХІД СТУДЕНТІВ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Income in Euro (arithm. mean)

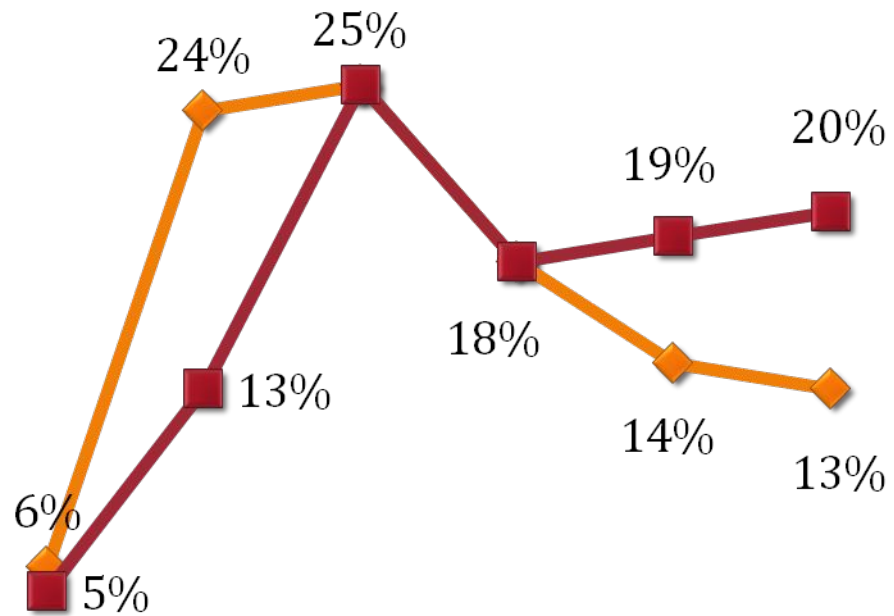

Data source: EUROSTUDENT V, G.1. **No data:** RO, RU, UA.

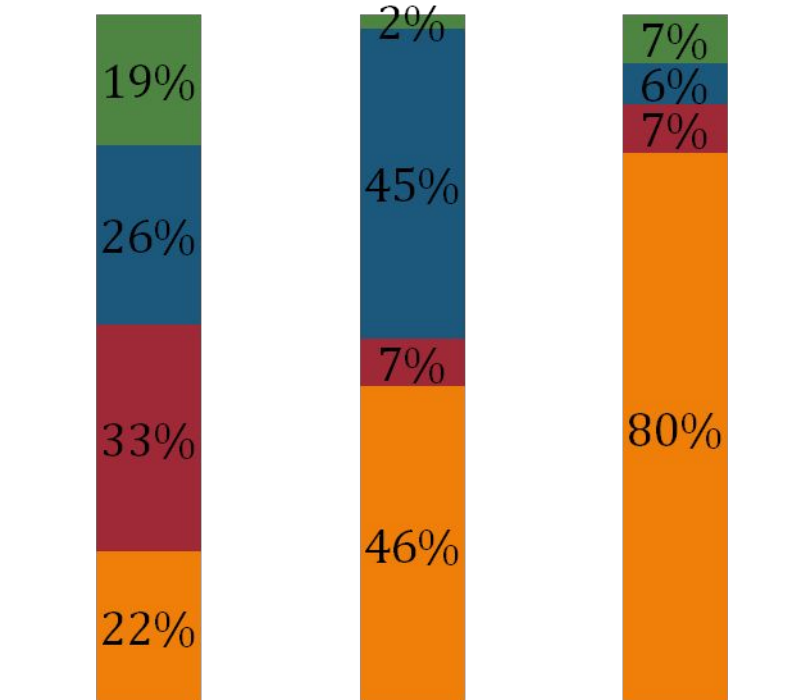
EUROSTUDENT question(s): 3.6 What is the average monthly amount at your disposal from the following sources during the current semester?, 3.7 What are your average expenses for the following items during the current semester?

Середній місячний дохід студентів істотно варіює у різних країнах Європи – від майже €2500 в Норвегії, €2250 у Швейцарії, €2000 у Швеції до €393 у Грузії, €334 у Сербії, €254 у Вірменії. На момент опитування середній місячний дохід українських студентів становив €197.

СЕРЕДНІЙ МІСЯЧНИЙ ДОХІД ТА ВИТРАТИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

◆ Загальний місячний дохід
■ Загальні місячні витрати

Фінансова підтримка від чоловіка, батьків, родичів

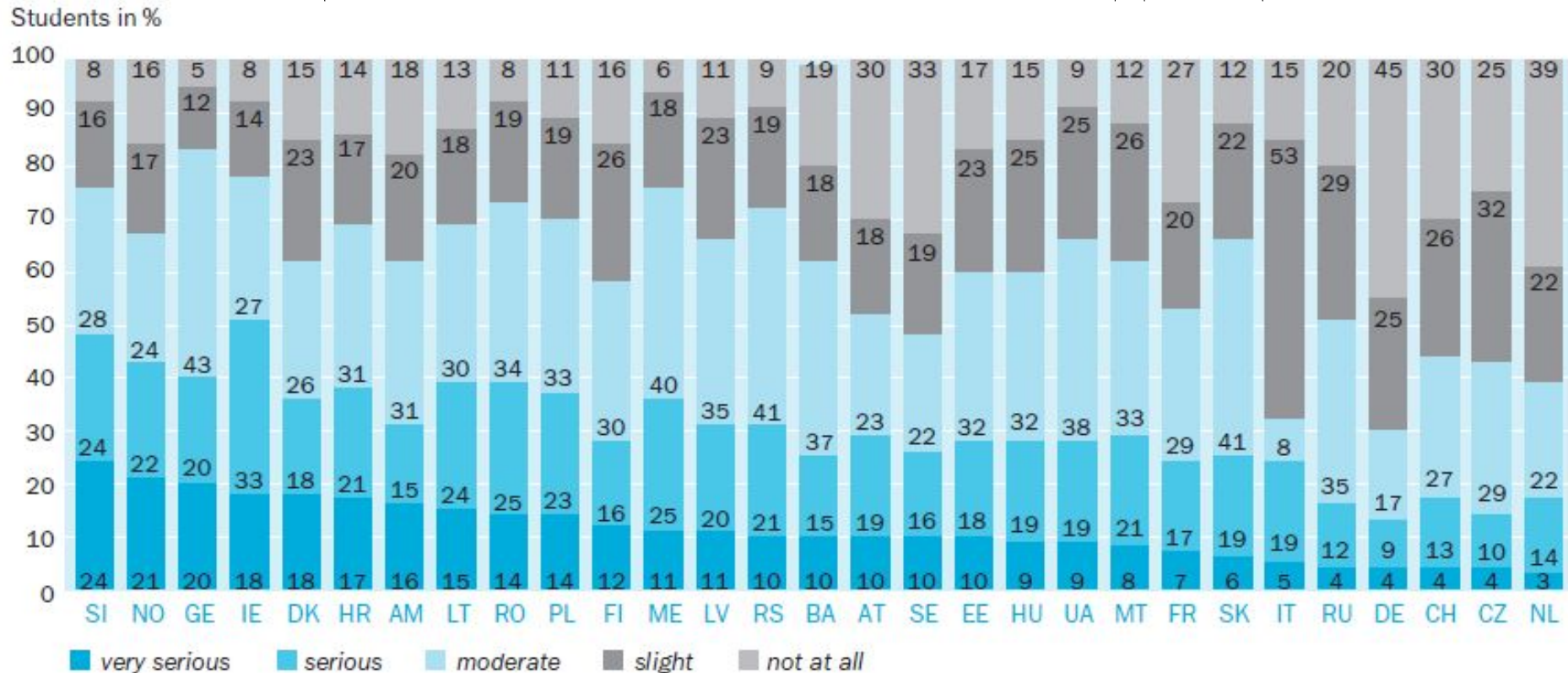
Державна стипендія

Дохід від роботи

■ Немає
■ До 500 GRN
■ 500-1000 GRN
■ Більше 1000 GRN

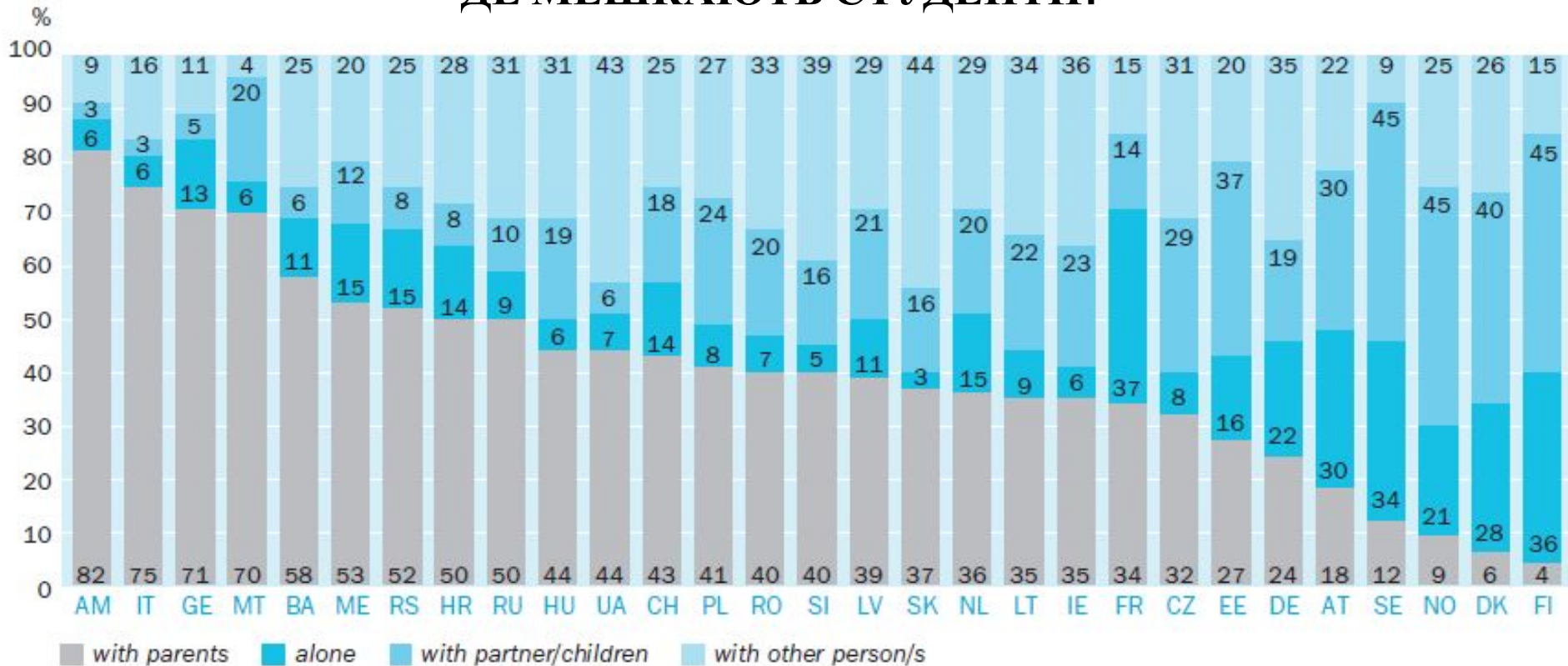
СУБ'ЄКТИВНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНОВИЩА: ОЦІНКА НАЯВНИХ ФІНАНСОВИХ ТРУДНОЩІВ

Незалежно від рівню прибутків, у середньому лише близько 35% студентів у різних країнах зазначають, що не мають фінансових проблем (або ж дуже незначні). Найменше фінансові проблеми відчувать студенти в Італії та Німеччині, найбільше – у Словенії та Ірландії. Серед українських студентів 28% зазначили, що мають дуже серйозні/серйозні фінансові труднощі і ще 34% зазначили, що майже їх не мають.

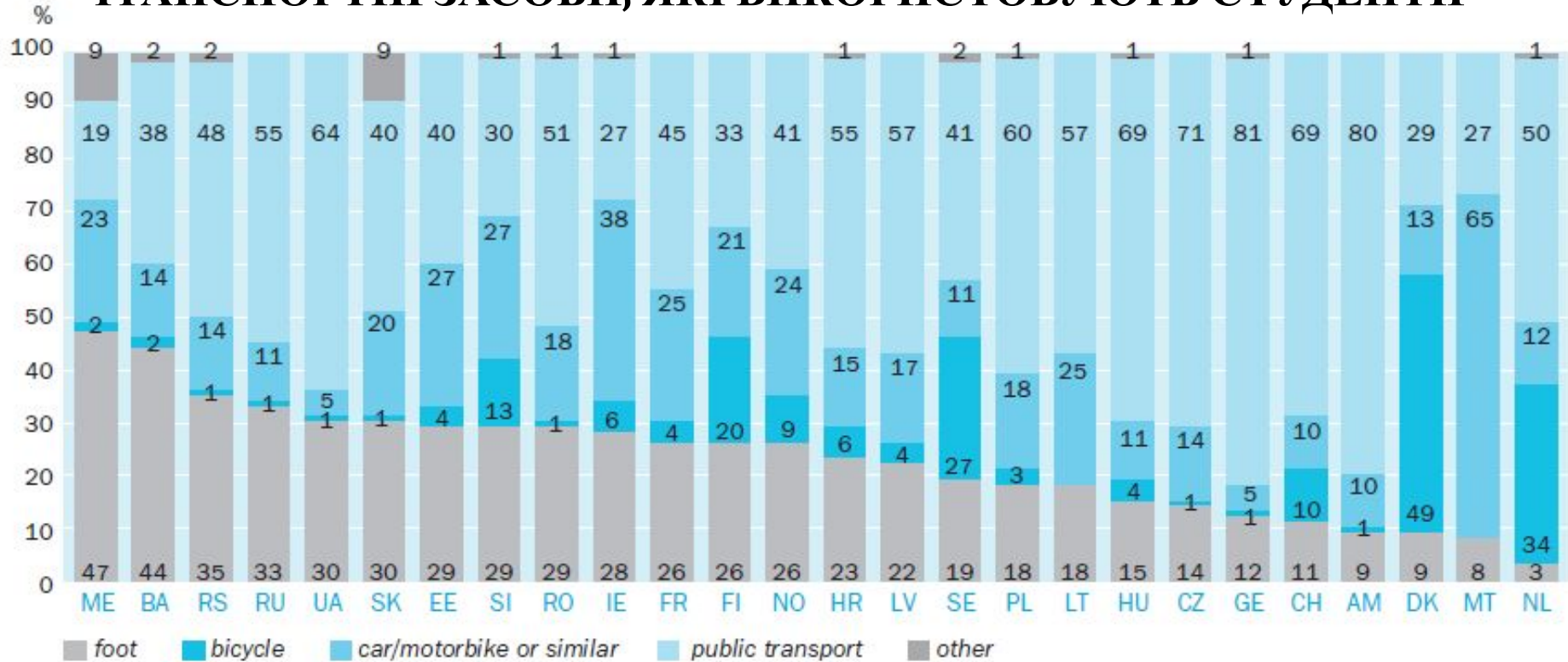

ЖИТЛОВА СИТУАЦІЯ СТУДЕНТІВ У РІЗНИХ КРАЇНАХ: ДЕ МЕШКАЮТЬ СТУДЕНТИ?

Дуже відрізняється житлова ситуація студентів. З батьками мешкають близько 70-80% студентів у Вірменії, Італії, Грузії, Мальті. Самостійно мешкають близько 36% студентів у Фінляндії, 28% у Данії, 34% у Швеції. Значною у цих країнах є також частка студентів, які мешкають з партнером/дитиною. Частка студентів, які мешкають у гуртожитку, є найбільшою в Україні (43%) та Словаччині (44%).

ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ СТУДЕНТИ

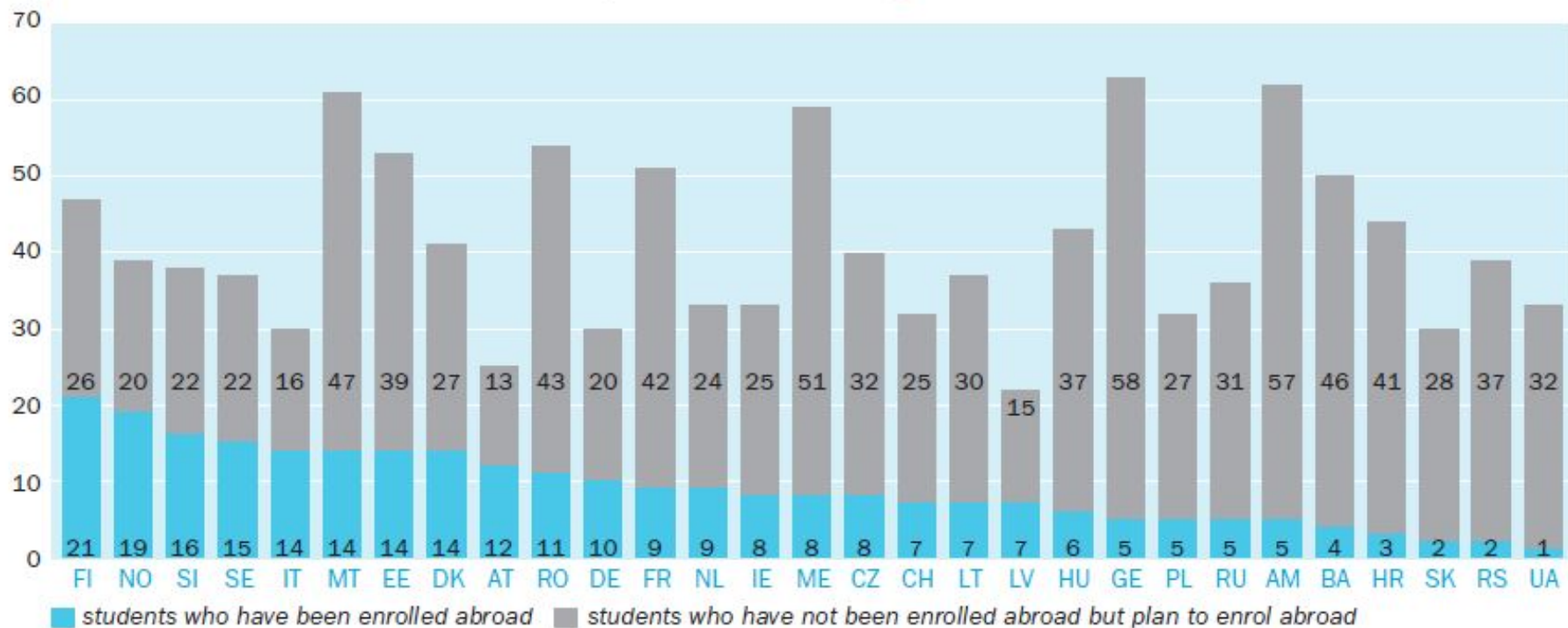

Data source: EUROSTUDENT V, E.8. **No data:** AT, DE, IT; other: CH.

EUROSTUDENT question(s): 3.4 What is your most frequently used mode of transportation to get from your home to your HE institution during the current semester?

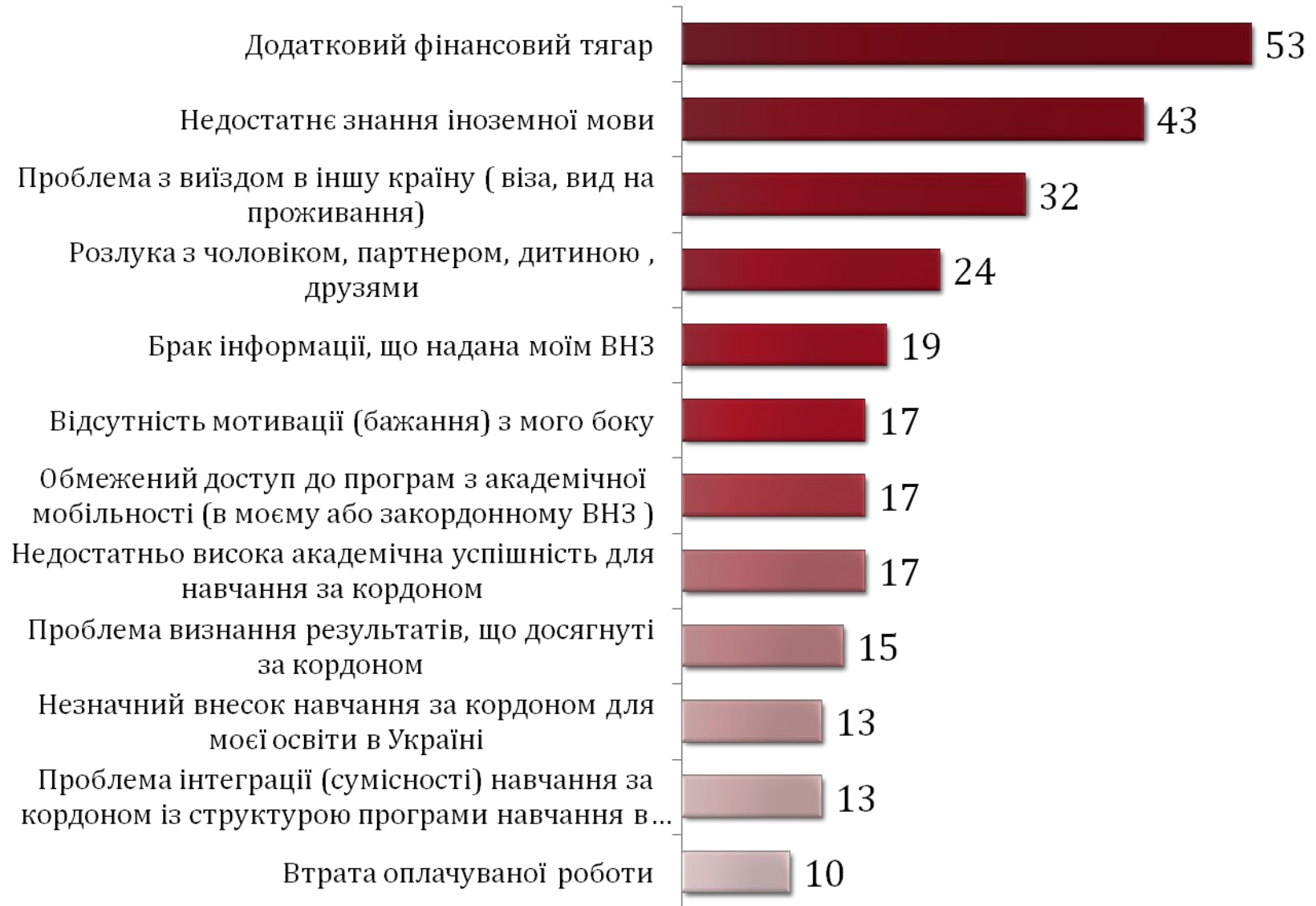
Студенти використовують різні транспортні засоби, щоб дістатися до ВНЗ. Велосипед є дуже популярним у Данії (49%) та Нідерландах (34%). Автомобільчи мопед частіше за інших використовують студенти в Ірландії (38%), Естонії (27%), Словенії (27%), Мальті (65%). В Угорщині (69%), Чехії (71%), Грузії (81%) та Вірменії (80%) студенти користуються переважно громадським транспортом. В Україні – громадським транспортом (64%) або ходять пішки (30%).

МІЖНАРОДНА МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ У РІЗНИХ КРАЇНАХ (студенти, які мають досвід навчання за кордоном, та які планують його отримати)

Українські студенти відрізняються від своїх європейських колег браком досвіду міжнародної мобільності з метою навчання, участі у наукових заходах: лише 1% з опитаних зазначили, що мають такий досвід (в інших країнах 2%-21%). Близько третини (32%) опитаних студентів в Україні збираються взяти участь у науковому заході або програмі у майбутньому.

ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ МІЖНАРОДНОЇ МОБІЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

РІВЕНЬ ЗАДОВОЛЕНOSTІ СТУДЕНТІВ У РІЗНИХ КРАЇНАХ ЯКІСТЮ НАВЧАННЯ ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ (ЧАСТКА ЗАДОВОЛЕНИХ)

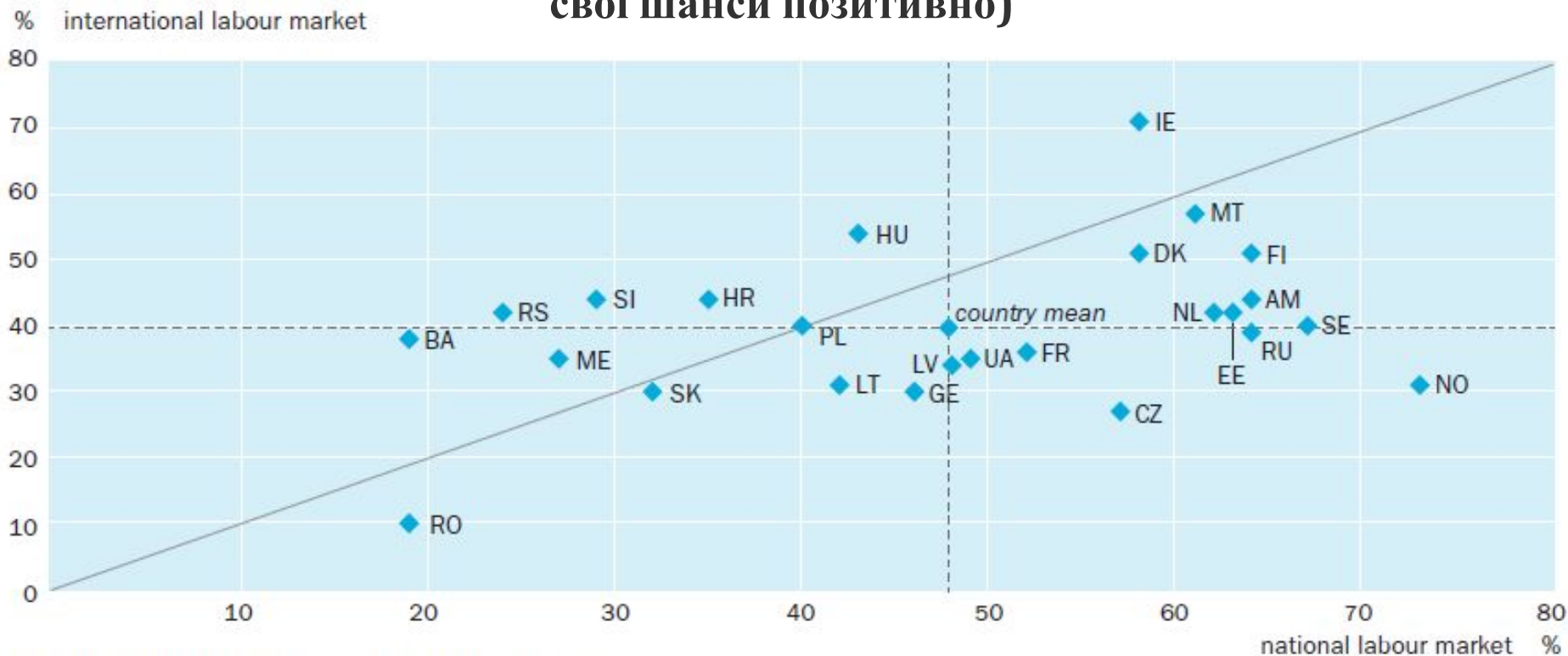

СТАВЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ ДО СТУДЕНТІВ (ЧАСТКА ЗАДОВОЛЕНИХ)

Українські студенти дають доволі високі оцінки усім складовим навчально-виховного процесу, зокрема – якості викладання та ставленні адміністрації до студентів. Частки студентів в Україні, які задоволені якістю навчального процесу, є однією з найвищих серед усіх країн-учасниць проекту.

ОЦІНКА СТУДЕНТІВ З РІЗНИХ КРАЇН СВОЇХ ШАНСІВ НА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ ПРАЦІ (частки студентів, які оцінюють свої шанси позитивно)

Data source: EUROSTUDENT V, J.4. **No data:** AT, CH, DE, IT.

EUROSTUDENT question(s): 1.12 How do you rate your chances on the labour market after graduating from your current study programme?

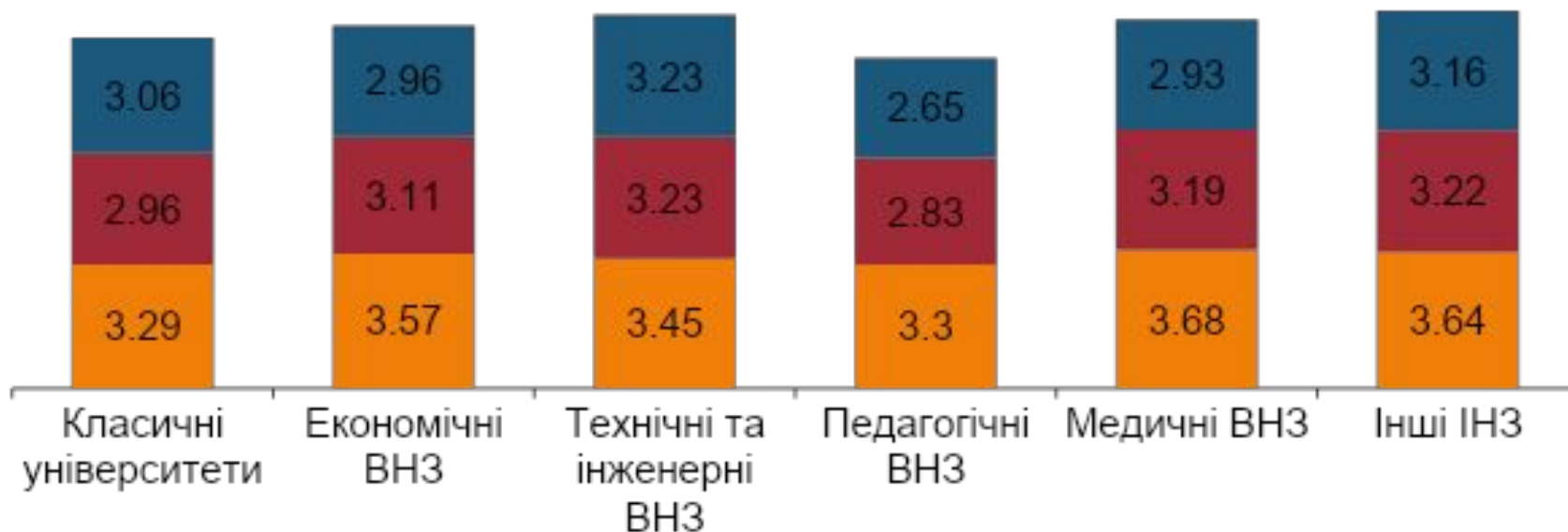
Notes: Students assessed their chances on the labour market on a five-point scale ranging from "very good" to "very poor". Moreover, they could indicate that they were "unable to rate" their chances on the labour market. For this figure, the categories "very good" and "good" were aggregated.

Deviations from EUROSTUDENT survey conventions: FR, MT, RU.

Deviations from EUROSTUDENT standard target group: DE, GE, IT.

ОЦІНКА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ СВОЇХ ШАНСІВ НА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ НАВЧАННЯ
НАВЕДЕНО СЕРЕДНІ ОЦІНКИ ЗА ШКАЛОЮ
ВІД 1 (ДУЖЕ НИЗЬКА ОЦІНКА) ДО 5 (ДУЖЕ ВИСОКА ОЦІНКА)

- ШАНСИ НА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ В УКРАЇНІ
- ШАНСИ НА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ В ІНШИХ КРАЇНАХ КОЛИШНЬОГО СРСР
- ШАНСИ НА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ В ІНШИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Дякую за увагу!

